

Restaurátorský průzkum a záměr

Včelí úly

Muzeum Šumavy Kašperské hory

MgA. David Blahout, Ph.D.

© 2024

1. Data památky

Dílo:	Včelí úly
Datace:	konec 19. až počátek 20. stol.
Autor:	neznámý
Lokalizace:	Muzeum Šumavy Kašperské hory
Materiál:	Borovicové dřevo, polychromie, sláma
Rozměry:	V552 - v 77 cm, š 46 cm, h 79 cm V555 - v 88 cm, š 41 cm, h 76 cm
Evid./restř./přír. č.:	6/84 (V552), 7/84 (V555)

2. Údaje o akci

Vlastník:	Muzeum Šumavy Kašperské hory Náměstí 140, 341 92 Kašperské Hory
Rest. průzkum vypracoval:	akad. mal. rest. Miloslav Blahout J. Malého 1957, Písek 397 01
Číslo povolení MKČR:	11526/91

3. Popis památky

3.1. V552

Jedná se o včelí úl se zadními otevíracími dvířky, tzv. zadovák. Má zdobenou přední stranu - fasádu, ve spodní části se stylizovanými dveřmi a se zaskleným oknem s textilem za ním. Pod těmito dvěma architektonickými prvky jsou česna. Dále jsou pak výše umístěny zasklené okno a stylizovaný balkon, nad nimiž se nachází zdobená římsa, která tvoří základ velké atiky přes celou šíři fasády, s malým okénkem se zbytkem textilu na jejím středu. Barevnost jednotlivých částí architektury fasády je zastoupena bílou, modrou a zelenou barvou. Boky a jednokřídlá dvířka na zadní straně úlu jsou tvořeny rámovou konstrukcí vyplněnou svázanou slámou. Kovové prvky jsou zastoupeny u zadních dvířek panty, obrtlíkem a číslem "8".

3.2. V555

Jedná se o včelí úl se zadními otevíracími dvířky, tzv. zadovák. Má zdobenou přední stranu - fasádu, ve spodní části se stylizovanými dveřmi, pod kterými je česno. Dále jsou pak výše umístěny zasklená okna, nad nimiž se nachází nika, nad kterou je očko. Nad ním jsou další dvě prosklená okna, dále pak výše ozdobná římsa, která tvoří základ velké atiky přes celou šíři fasády, s malým zaskleným kulatým okénkem. Barevnost jednotlivých částí architektury fasády je zastoupena modrou, červenou, zelenou a bílou barvou. Boky a jednokřídlá dvířka na zadní straně úlu jsou tvořeny rámovou konstrukcí vyplněnou svázanou slámou. Kovové prvky jsou zastoupeny u zadních dvířek panty, obrtlíkem a číslem "3".

4. Popis stavu památky před restaurováním

4.1. V552

Konstrukční spoje celé památky jsou nestabilní. U fasády vidíme, že jsou její části silně rozvolněné, některé prvky u atiky, okna a střechy chybí. Barevnost jednotlivých

prvků architektury je značně degradovaná a je celoplošně silně zpráškovatělá. Sklo u středního okna je rozbité a u horního zcela chybí. Slaměné výplně boků nesou stopy abrazivního namáhání, mají roztrhané výplety. Kovové prvky vykazují celoplošný výskyt korozních produktů. Celou památku pokrývají prachové depozity.

4.2. V555

Konstrukční spoje celé památky jsou nestabilní. U fasády vidíme, že jsou silně rozvolněné a u spárovky identifikujeme četné tektonické trhliny. Barevnost jednotlivých prvků architektury je značně degradovaná a je silně zpráškovatělá. Slaměné výplně boků nesou stopy abrazivního namáhání, mají roztrhané výplety. Kovové prvky vykazují celoplošný výskyt korozních produktů. Celou památku pokrývají prachové depozity.

5. Sondážní průzkum

Součástí restaurátorského průzkumu bylo vytvoření sond - zkoušek ztenčování a snímání prachových depositů na památce, viz. Sonda č. 01 - V552 - fasáda (atika) a Sonda č. 02 - V552 - fasáda (atika).

6. Evaluace sondážního průzkumu

Z výsledků orientačního sondážního průzkumu lze vyvodit závěr, že lze ztenčit a sejmut prachové depozity, při zachování rozhodujícího množství patiny.

7. Restaurátorský záměr

7.1. Koncepce restaurátorského zásahu

Všechny zjištění a informace vycházející z restaurátorského průzkumu společně s přihlédnutím k charakteru a stavu památky a posouzením památkových hledisek dalo vzniknout koncepci restaurátorského zásahu. Ta spočívá v citlivém restaurování Včelích úlů, a to při respektování patiny stáří, která je neoddělitelnou součástí díla.

7.2. Restaurátorský záměr

Koncepce restaurátorského zásahu je podkladem pro stanovení procesu restaurování, vyúsťujícím v restaurátorský záměr, který bude naplňovat tyto jednotlivé etapy restaurování:

7.2.1. Dřevěnný korpus

I. Etapa – dílčí demontáže

V této etapě bude provedena odborná katalogizace a následná dílčí demontáž jednotlivých prvků památek.

II. Etapa – ztenčení a sejmutí prachových depositů

V této následující etapě je potřeba realizovat kontrolované celkové postupné ztenčení a sejmutí prachových depositů, pomocí adekvátní kombinace metod snímání a za použití látek, které to provádějí s maximálním ohledem na originální hmotu památky.

III. Etapa – konsolidace materiálové báze památky

Vzhledem k výraznému poškození materiálové báze u exponovaných částí památky (fasády), je nutno provést lokální petrifikaci vhodným konsolidantem.

IV. Etapa - lokální statické zajištění památky

Důkladná revize rozvolněných truhlářských spojů jejich opětovným slepením. Lokální stabilizace tektonických trhlin, vložení nového dřevěného materiálu.

V. Etapa - lokální tmelení

Definování objemu a charakteru poškození dřevěného povrchu pro určení rozsahu a způsobu tmelení. Místní doplnění opticky rušivých defektů povrchu subtilní plastickou retuší.

VI. Etapa – lokální barevné retuše dřevěného povrchu

Rehabilitace povrchu pomocí lokálního barevného tonování opticky scelující retuše při použití lazurních tónů.

VII. Etapa – závěrečná konzervace povrchu vhodným prostředkem

Přiměřená závěrečná povrchová úprava příslušným prostředkem (lakem), fixujícím lazurní barevné retuše a vytvářejícím ochranný film.

VIII. Etapa – montáže

Odborná montáž restaurovaných částí jednotlivých památek, podle katalogizace jednotlivých prvků.

7.2.2. Kovové prvky

I. Etapa - dílčí demontáže

V této etapě bude provedena odborná katalogizace a následná dílčí demontáž jednotlivých prvků památky.

II. Etapa – snímání prachových depositů

V této etapě proběhne kontrolované celkové postupné sejmutí prachových depositů pomocí adekvátní kombinace metod snímání a za použití látek, které to provádějí s maximálním ohledem na materiálovou bázi památky.

III. Etapa - stabilizace korozních produktů

V tomto úseku restaurátorského procesu proběhne aplikace odpovídajícího stabilizátoru koroze v místech s výskytem korozních produktů.

IV. Etapa - barevná retuš

Následně budou dle potřeby provedeny barevné opticky scelující retuše pomocí lazurních tónů.

V. Etapa - závěrečná konzervace

Na závěr restaurátorského procesu bude provedena přiměřená závěrečná konzervace povrchu příslušným prostředkem.

VI. Etapa – montáže

Odborná montáž restaurovaných částí památky, podle katalogizace jednotlivých prvků.

8. TECHNOLOGICKÁ ZPRÁVA

8.1. Dřevěnný korpus

II. Etapa – ztenčení a sejmutí ztmavlých olejů a prachových depositů

Etanol, Benátské mýdlo

III. Etapa – lokální statické zajištění památky

Kostní klíč

IV. Etapa – lokální barevné retuše dřevěného povrchu

Kremer Watercolor, Zweihorn

V. Etapa – závěrečná konzervace povrchu vhodným prostředkem

Vosko-pryskyřičný lak - Kremer Dammar Varnish Matte, UV Stabilized

8.2. Kovové prvky

II. Etapa – snímání prachových depositů

Směs aromatických, chlorovaných uhlovodíků a amidů, etanol

III. Etapa – stabilizace korozních produktů

Chelaton III., Tanin

IV. Etapa – barevná retuš

minerální pigmenty, mikrokrytalický vosk

V. Etapa – závěrečná konzervace

mikrokrytalický vosk

V Písku dne 27. 9. 2024

MgA. David Blahout, Ph.D.

Stav před restaurováním - V552 - celkový pohled (přední fasáda)

Stav před restaurováním - V552 - detail (přední fasáda)

Stav před restaurováním - V552 - detail (přední fasáda)

Stav před restaurováním - V552 - detail (přední fasáda)

Stav před restaurováním - V552 - celkový pohled (levý bok)

Stav před restaurováním - V552 - detail (levý bok)

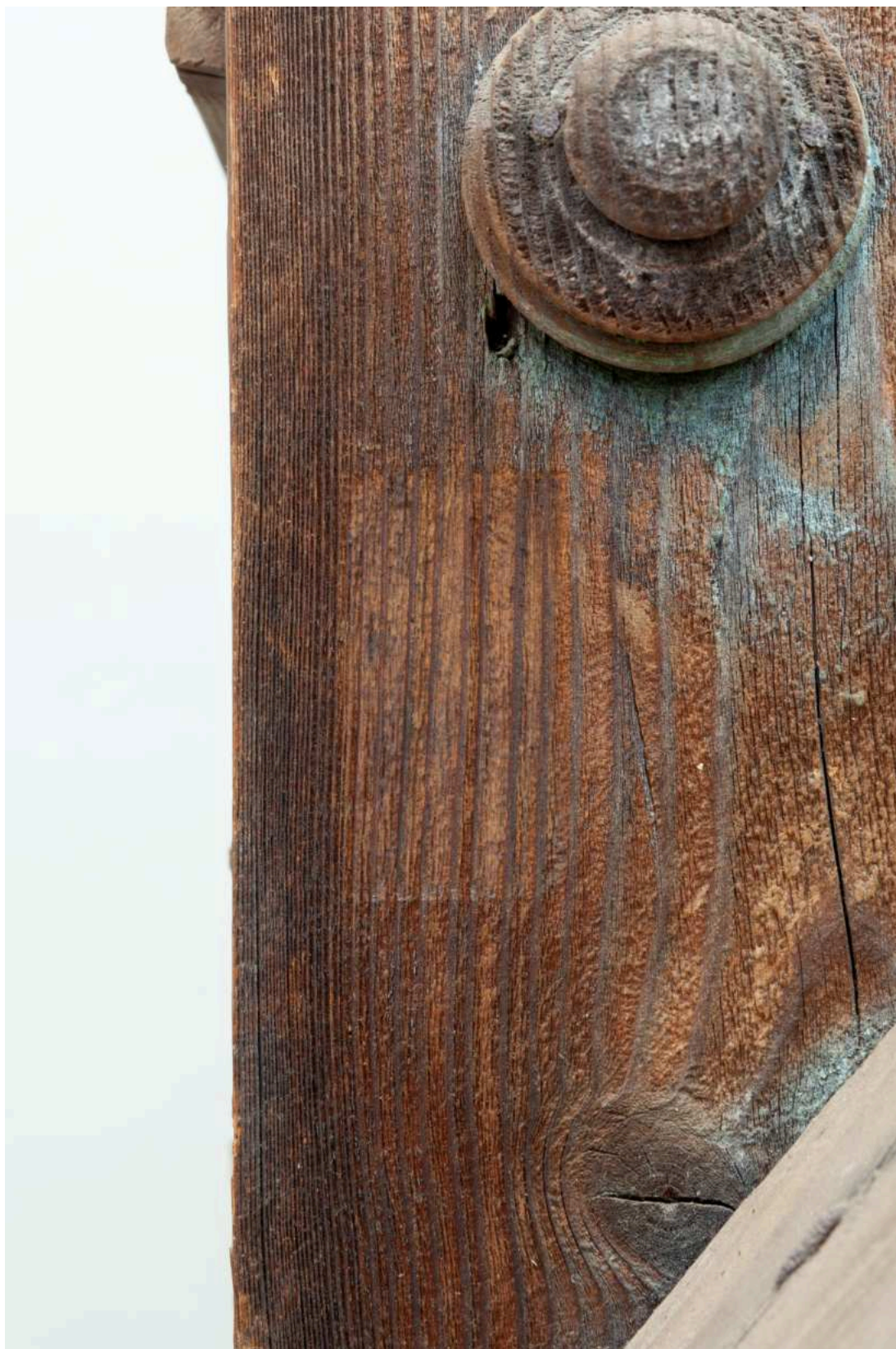
Stav před restaurováním - V552 - celkový pohled (zadní strana)

Stav před restaurováním - V552 - celkový pohled (otevřená dvířka)

Umístění zkoušek snímání prachových depositů - V552

S01 - zkouška snímání prach. depositů - V552 - fasáda (atika)

Stav před restaurováním - V555 - celkový pohled (přední fasáda)

Stav před restaurováním - V555 - detail (přední fasáda)

Stav před restaurováním - V555 - detail (přední fasáda)

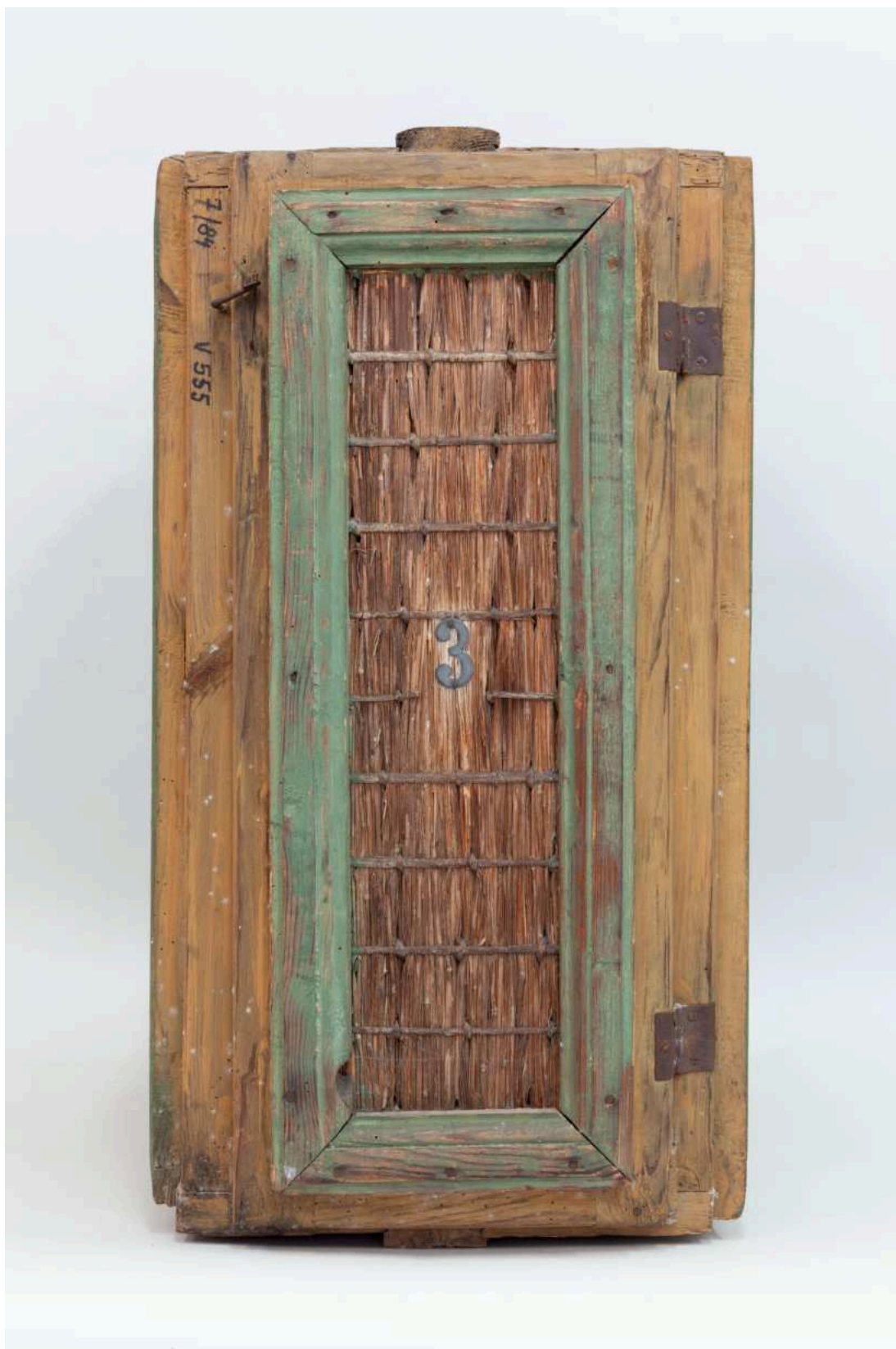
Stav před restaurováním - V555 - detail (přední fasáda)

Stav před restaurováním - V555 - celkový pohled (pravý bok)

Stav před restaurováním - V555 - detail (pravý bok)

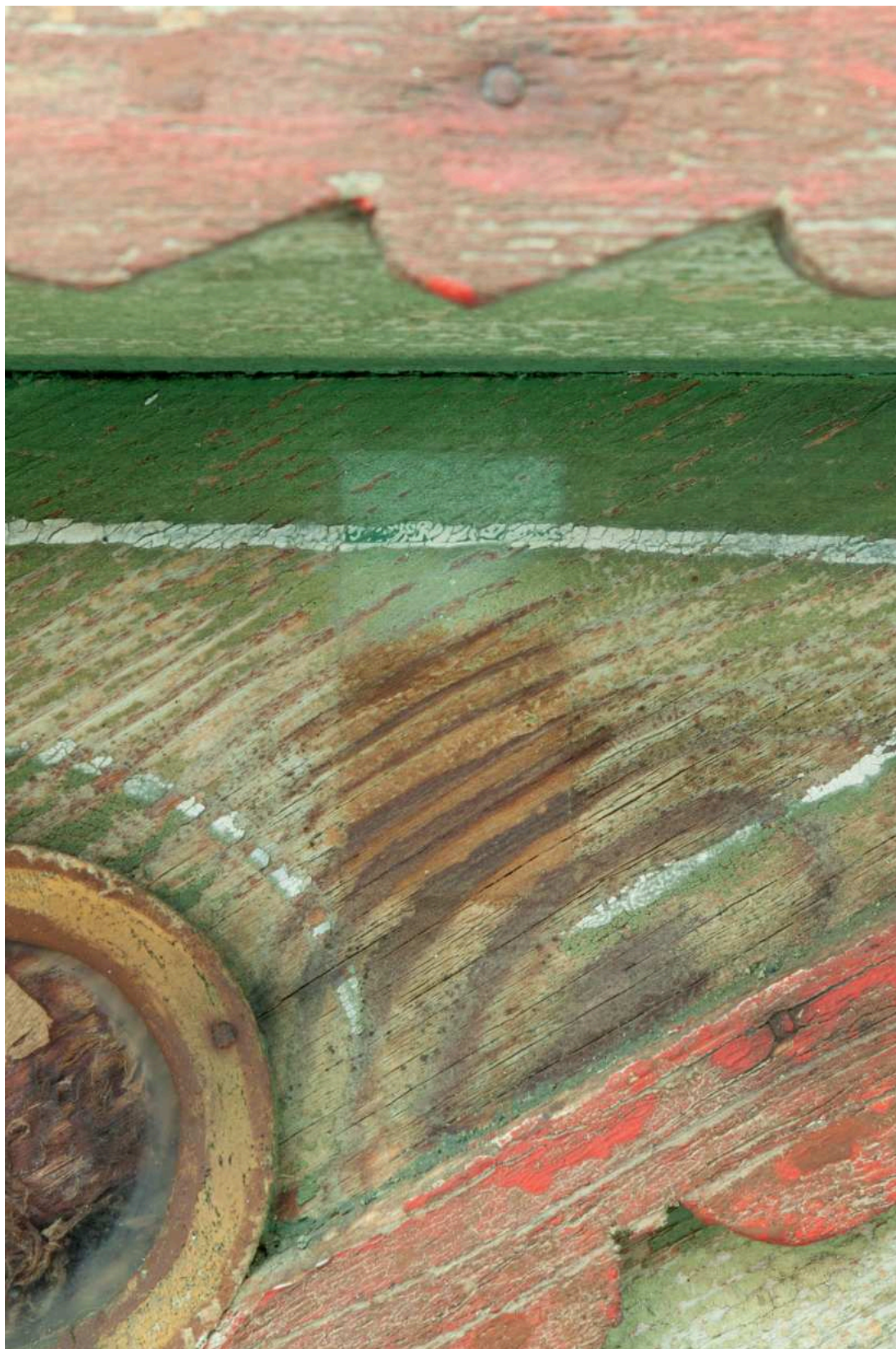
Stav před restaurováním - V555 - celkový pohled (zadní strana)

Stav před restaurováním - V555 - celkový pohled (otevřená dvířka)

Umístění zkoušek snímání prachových depositů - V555

S02 - zkouška snímání prach. depositů - V555 - fasáda (atika)